

HVAD BETYDER „ERQIGDLIT“?

Af radiochef *Frederik Nielsen*

Ordet erqigdlit er betegnelsen for et folk, som omtales i nogle af eskimoernes sagn. Det er eskimoernes argeste fjender. Det har nok været en indianerstamme i Nordcanada eller i Alaska. Eksistensen af dette folk har eskimoerne overført til Grønland, omend på en anden måde, nemlig i fantasien. erqigdlit skildres som folk med overkrop som mennesker, men underkrop som hunde.

Alle sprogforskere har hidtil fortolket benævnelsen „erqilik“ (flt. erqigdlit) som „den, der er fuld af (eller befængt med) luseæg“ (grl. erqeq). Professor W. Thalbitzer skrev følgende i efterskrift til „Østgrønlandernes Sagn og Fortællinger“ (Det grønlandske Selskab 1957): „Betegnelsen kendes fra vesteskimoerne mellem Mackenziefloden og Alaska, som kalder deres indianske naboer i indlandet med dette samme navn i deres dialekt: Itqilik, Ingqilix o. lign.“. Professor L. Hammerich

gav samme fortolkning i et interview for et par år siden. Denne fortolkning har altid været anerkendt som rigtig, også i Grønland, og sproglig set er den for så vidt også uangribelig.

Engang, medens jeg behandlede emner af samme slags i en undervisningstime, er jeg kommet i tvivl angående den gængse fortolkning. Jeg har dannet mig en anden teori: „erqilik“ må være det samme som „erqulik“ og må betyde „den, der er forsynet med et udpræget bagparti“ (grl. erqoq).

Denne antagelse kan jeg støtte med tre argumenter:

1. Sproglig. „erqeq“ eller „erqoq“ kan være det samme ord, da e (i) og o (u)

bruges i flæng i forskellige dialekter. Når vi tager det indianske „itqilik“, kommer man endda min antagelse nærmere, da erqoq stammer fra „iteq“ (tarmåbning).

2. Fra sagnenes beskrivelse. erqigdlit skildres som foran nævnt som folk med overkrop som mennesker, men underkrop som hunde. erqilikkernes klædedragt har sikkert fået eskimoerne til at benævne dem med „folk, som har et udpræget bagparti (eller hale)“.

3. Fra en almindelig logisk tankegang. Hvorfor skulle besiddelsen af luseæg være enestående for det indianske folk? Eskimoerne havde dem sikkert i ikke mindre grad end indianerne, så det ikke behøvede at virke påfaldende, når indianerne havde dem. Desuden ved vi, at eskimoernes navngivning baseres på et karakteristisk udseende.

Jeg var så sikker i min antagelse, at jeg offentligt har anvendt betegnelsen „hale-folket“ for erqigdlit allerede i 1952 (i turistforeningens publikation: Grønland).

Hvad mener sprogvidenskaben?